

ข้อหารื้อกฎหมายความปลอดภัย

ข้อหารื้อกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข้อหารื้อ การดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒

หน่วยงานที่หารื้อ สถานประกอบการเอกชน

หน่วยงานตอบข้อหารื้อ กองความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ประเด็นข้อหารื้อ ผู้ขอหารื้อได้หารื้อว่า พื้นที่ห้องใต้ดิน พื้นที่ใต้ราง เข้าข่ายเป็นที่อับอากาศตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ หากพื้นที่ดังกล่าวเข้าข่ายเป็นที่อับอากาศ การทำงานตรวจสอบเครื่องจักร ในระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ ๕ - ๑๕ นาทีต่อครั้ง จำเป็นต้องขออนุญาตทำงานในที่อับอากาศทุกครั้งหรือไม่

ข้อกฎหมาย กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการ ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒

“ที่อับอากาศ” (Confined Space) หมายความว่า ที่ซึ่งมีทางเข้าออกจำกัดและไม่ได้ออกแบบไว้สำหรับเป็นสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ และมีสภาพอันตรายหรือมีบรรยากาศอันตราย เช่น อุโมงค์ ถ้ำ บ่อ หลุม ห้องใต้ดิน ห้องนิรภัย ถังน้ำมัน ถังหมัก ถัง ไซโล ท่อ เตา ภาชนะ หรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน

“สภาพอันตราย” หมายความว่า สภาพหรือสภาวะที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายจากการทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) มีวัตถุหรือวัสดุที่อาจก่อให้เกิดการจมลงของลูกจ้างหรือถมกับลูกจ้างที่เข้าไปทำงาน
- (๒) มีสภาพที่อาจทำให้ลูกจ้างตก ถูกกัก หรือติดอยู่ภายใน
- (๓) มีสภาวะที่ลูกจ้างมีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากบรรยากาศอันตราย
- (๔) สภาพอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือชีวิตตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

“บรรยากาศอันตราย” หมายความว่า สภาพอากาศที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายจากสภาวะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) มีออกซิเจนต่ำกว่าร้อยละ ๑๙.๕ หรือมากกว่าร้อยละ ๒๓.๕ โดยปริมาตร
- (๒) มีก๊าซ ไอ หรือละอองที่ติดไฟหรือระเบิดได้ เกินร้อยละ ๑๐ ของค่าความเข้มข้นขั้นต่ำของสารเคมีแต่ละชนิดในอากาศที่อาจติดไฟหรือระเบิดได้ (lower flammable limit หรือ lower explosive limit)
- (๓) มีฝุ่นที่ติดไฟหรือระเบิดได้ ซึ่งมีค่าความเข้มข้นเท่ากับหรือมากกว่าค่าความเข้มข้นขั้นต่ำสุดของฝุ่นที่ติดไฟหรือระเบิดได้แต่ละชนิด (minimum explosible concentration)
- (๔) มีค่าความเข้มข้นของสารเคมีแต่ละชนิดเกินมาตรฐานที่กำหนดตามกฎกระทรวงว่าด้วย การกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย
- (๕) สภาวะอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือชีวิตตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

๔๗๔

ข้อ ๓ ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างหรือบุคคลใดเข้าไปในที่อับอากาศ เว้นแต่นายจ้างได้ดำเนินการให้ความปลอดภัยตามกฎกระทรวงนี้แล้ว และลูกจ้างหรือบุคคลนั้นได้รับอนุญาตจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการอนุญาตตามข้อ ๑๗ และเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมความปลอดภัยในการทำงานในที่อับอากาศตามข้อ ๒๐

๔๗๔

ข้อหาเรียกกฎหมายความปลอดภัย

ข้อ ๑๘ ให้นายจ้างจัดให้มีหนังสืออนุญาตให้ลูกจ้างทำงานในที่อับอากาศทุกครั้ง โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) ที่อับอากาศที่อนุญาตให้ลูกจ้างเข้าไปทำงาน
- (๒) วัน เวลาในการทำงาน
- (๓) งานที่ลูกจ้างเข้าไปทำ
- (๔) ชื่อลูกจ้างที่อนุญาตให้เข้าไปทำงาน
- (๕) ชื่อผู้ควบคุมงานตามข้อ ๘
- (๖) ชื่อผู้ช่วยเหลือตามข้อ ๙ (๒)
- (๗) อันตรายที่ลูกจ้างอาจได้รับ และวิธีการปฏิบัติตนและการช่วยเหลือลูกจ้างออกจากที่อับอากาศ

ในกรณีฉุกเฉิน และวิธีการหลักหนีภัย

- (๘) ผลการประเมินสภาพอันตรายและบรรยากาศอันตราย
- (๙) มาตรการความปลอดภัยที่เตรียมไว้ก่อนการให้ลูกจ้างเข้าไปทำงาน
- (๑๐) อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล และอุปกรณ์ช่วยเหลือและช่วยชีวิต
- (๑๑) ชื่อและลายมือชื่อผู้ขออนุญาต และชื่อและลายมือชื่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการอนุญาตตาม

ข้อ ๑๗

- (๑๒) ผลการตรวจสุขภาพของลูกจ้างที่ทำงานในที่อับอากาศโดยมีใบรับรองแพทย์

ฯลฯ

ตอบข้อหาเรียก หน่วยงานที่ตอบข้อหาเรียก พิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏประกอบข้อกฎหมาย จึงได้ตอบข้อหาเรียกดังนี้

ประเด็นที่ ๑ พื้นที่ห้องใต้ดิน พื้นที่ใต้ราง เข้าข่ายเป็นที่อับอากาศตามกฎหมายกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่

ตามกฎหมายกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒ นิยาม **“ที่อับอากาศ”** (Confined Space) หมายความว่า **“ที่ซึ่งมีทางเข้าออกจำกัดและไม่ได้ออกแบบไว้สำหรับเป็นสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องประจำ และ มีสภาพอันตรายหรือมีบรรยากาศอันตราย เช่น อุโมงค์ ถ้ำ บ่อ หลุม ห้องใต้ดิน ห้องนิรภัย ถังน้ำมัน ถังหมัก ถัง โซโล ท่อ เต่า ภาชนะ หรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน”** จากข้อเท็จจริงเบื้องต้นเท่าที่ปรากฏ พบว่า บริษัทฯ มีสถานที่ที่ให้ลูกจ้างเข้าไปทำงาน ได้แก่ พื้นที่ห้องใต้ดิน พื้นที่ใต้ราง โดยลักษณะการทำงานที่บริษัทฯ มอบหมายให้ลูกจ้างเข้าไปทำงาน คือ งานตรวจสอบระบบการทำงานของเครื่องจักร ระบบท่อน้ำมัน ระบบแรงดันน้ำมันการทำงานปั๊มและมอเตอร์ ระยะเวลาประมาณ ๑๐ - ๑๕ นาทีต่อครั้ง ความถี่ประมาณ ๓ ครั้งต่อวัน หรือ ๑ ครั้งต่อ ๒ สัปดาห์ ในช่วงที่มีการผลิต และมีลักษณะงานประเภทงานซ่อมบำรุงประจำปี โดยผู้รับเหมา เช่น งานถอด ประกอบ หรืองานเปลี่ยนวาล์ว ใช้เวลาปฏิบัติงาน ๒ - ๓ ชั่วโมงต่อวัน งานสกัดพื้นปูนพื้นที่ใต้ราง เพื่อซ่อมแซมรางระบายน้ำ ซึ่งต้องทำงานด้านล่างเป็นระยะเวลานาน โดยลักษณะของพื้นที่ห้องใต้ดิน พื้นที่ใต้ราง ที่ลูกจ้างเข้าไปทำงานเป็นสถานที่ซึ่งไม่ได้ออกแบบไว้สำหรับเป็นสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำของลูกจ้าง และมีลักษณะสภาพหรือสภาวะที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายจากการทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น ลูกจ้างถูกกักหรือติดอยู่ภายในห้องใต้ดิน หรือมีสภาวะที่ลูกจ้างมีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากบรรยากาศอันตราย หากมีไอควันจากการเผาไหม้ภายในเตารีดเหล็ก หรือจากแผ่นเหล็กที่ผ่านการรีด ระบายลงไปตามด้านล่างห้องใต้ดิน ฝุ่นละอองจากงานสกัดพื้นปูนในพื้นที่

ข้อหารื้อกฎหมายความปลอดภัย

ใ้ตราง ระบบท่อน้ำมันแตก หกรั่วไหลในพื้นที่ห้องใต้ดิน ดังนั้น สถานที่ปฏิบัติงานดังกล่าว จึงเข้าข่ายนิยาม “ที่อับอากาศ” (Confined Space) ซึ่งนายจ้างต้องจัดให้มีมาตรการความปลอดภัยในการทำงานในสถานที่อับอากาศให้แก่ลูกจ้างและที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำหรับกรณีผลจากการตรวจวัดสภาพอากาศ ซึ่งพบว่า ไม่มีอากาศที่เป็นอันตรายจากฝุ่น ละออง แก๊สพิษ เป็นเพียงการประเมินสภาพอากาศในที่อับอากาศก่อนให้ลูกจ้างเข้าไปทำงานและในระหว่างที่ลูกจ้างทำงานในที่อับอากาศ ซึ่งหากพบว่า มีสภาวะที่เป็นบรรยากาศอันตราย นายจ้างต้องห้ามบุคคลใดเข้าไปในที่อับอากาศดังกล่าว และกรณีที่มีลูกจ้างอยู่ระหว่างการทำงานในที่อับอากาศต้องนำลูกจ้างออกจากบริเวณนั้นทันที

ประเด็นที่ ๒ หากพื้นที่ดังกล่าวเข้าข่ายเป็นพื้นที่อับอากาศ การทำงานตรวจสอบเครื่องจักร ในระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ ๕ – ๑๕ นาทีต่อครั้ง จำเป็นต้องขออนุญาตทำงานในที่อับอากาศทุกครั้ง หรือไม่

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับที่อับอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓ ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างหรือบุคคลใดเข้าไปในที่อับอากาศ เว้นแต่นายจ้างได้ดำเนินการให้มีความปลอดภัยตามกฎกระทรวงนี้แล้ว และลูกจ้างหรือบุคคลนั้นได้รับอนุญาตจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการอนุญาต และข้อ ๑๘ กำหนดให้นายจ้างจัดให้มีหนังสืออนุญาตให้ลูกจ้างทำงานในที่อับอากาศทุกครั้ง โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดตามที่กฎกระทรวงกำหนด ดังนั้น ในกรณีที่บริษัทฯ มอบหมายให้ลูกจ้างเข้าไปทำงานในที่อับอากาศ ต้องจัดให้มีหนังสืออนุญาตให้ลูกจ้างทำงานในที่อับอากาศทุกครั้ง รวมทั้งต้องจัดให้มีมาตรการความปลอดภัยในการควบคุมดูแลพื้นที่อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลภายนอกและผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ซึ่งเป็นที่อับอากาศในบริเวณดังกล่าวได้

หมายเหตุ อ้างอิงหนังสือกองความปลอดภัยแรงงาน ที่ รง ๐๕๐๔/๒๐๓๔ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

กลุ่มงานมาตรฐานอาชีวอนามัยและสุขศาสตร์อุตสาหกรรม
กองความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ส่วนแยกตลิ่งชัน)
๑๘ ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กทม. ๑๐๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๘ ๘๓๓๘, ๐ ๒๔๔๘ ๙๑๒๘-๓๙
โทรสาร ๐ ๒๔๔๘ ๙๑๖๒